

นโยบายและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทย*

THE POLICIES AND MEASURES TO PREVENTING AND SOLVING
DRUG PROBLEMS OF THAI SANGHA

พระสุธีรัตนบัณฑิต และ พระอุดมบัณฑิต (สมศักดิ์ สุทธิญาณเมธี)

Phrasuthirattanabundit and PhraUdombundhit (Somsak Suddhiñānamedhi)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: Suthito@gmail.com and phrasak34@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานโยบายและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทยเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสร้างการรับรู้ ความตระหนัก การเฝ้าระวังและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ในสังคมไทย ซึ่งเป็นการวิจัยทั้งในเชิงเอกสารและเชิงคุณภาพจากนโยบายของมหาเถรสมาคมและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะสงฆ์ในระดับชุมชนและจังหวัดในพื้นที่ต้นแบบจำนวน 12 จังหวัดในสังคมไทย ผลการศึกษาพบว่า มหาเถรสมาคมได้มีนโยบายและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมจำนวนทั้งหมด 10 มติในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา เช่น มติมหาเถรสมาคมที่ 321/2544 เรื่อง “ป้องกันภัยยาเสพติด” ที่มีมติให้เจ้าคณะผู้ปกครองและเจ้าอาวาสร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันภัยยาเสพติดและเห็นชอบให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่คณะสงฆ์ระดับวัด ระดับจังหวัดและมหาเถรสมาคมได้มีแนวทางการดำเนินการ คือ การใช้ “หลักธรรมนำทางโลก” ผสมผสานกับการสร้างมาตรการป้องกันในระดับวัด ชุมชน ระดับจังหวัด เช่น การคัดกรองผู้ขอบวชและการตรวจสอบประวัติรายบุคคล การจัดให้มีพระพี่เลี้ยงและอบรมตามพระธรรมวินัย การอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดแก่พระสงฆ์ การตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์เชิงรุก การเฝ้าระวังยาเสพติดไม่ให้เข้าสู่วัดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็น “วัดส่งเสริมสุขภาพ” และการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

คำสำคัญ: ยาเสพติด; การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด; พระสงฆ์ไทย

* Received April 21, 2022; Revised May 19, 2022; Accepted July 26, 2022

ABSTRACT

The study of policies and measures to preventing and solving drug problems of monks in Thai society, that is a part of the research on topic “The promoting of Thai Sangha Network for the problem of drugs preventing.” This research aims to create awareness, surveillance and drug problem solving of Thai Sangha. This Research is mix-method from documentary and qualitative research based on the policies of the Sangha Council, and to collected data from Community and Monks in 12 Province of Thailand. The results found that. Thai Sangha Supreme Council has policies and measures to prevent and solve the drug problems, The policies had many of resolutions in the past 30 years, such as the Sangha Council Resolution 321/2001 on “Preventing Drug problems”, to support abbot and local governor cooperated to solved drug prevention, and approved temple as a center for aid and rehabilitation for drug addicts on Buddhist principles. The preventing and solving measure drug problems of Thai Sangha in Communities and Provinces has a guideline for implementation, which is the use of "Buddhist principles and Law", that is combine with the creation of preventive measures in temple, community, and province, such as the screening applicants and checking individual backgrounds. Thai Sangha support to providing and training according to the Buddhist Dharma, and Discipline Training on drug knowledge for monks, to Support proactive health screening and Surveillance of drugs from entering to temple with public participation, to Creating the learning area for preventing and solving drug problems to be “Healthy Temple”, and promote cooperation networks on drug prevention and resolution.

Keywords; Policy; Preventing and Solving Drug Problems; Thai Monks.

บทนำ

ในระดับนานาชาติหลายประเทศได้มีการศึกษาติดตามสถานการณ์ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เช่น ประเทศญี่ปุ่นมีการใช้กัญชามากขึ้น ออสเตรเลีย พบว่าประชากรส่วนใหญ่ดื่มสุราและสูบบุหรี่จำนวนมาก มีการใช้แอมเฟตามีนน้อยลง ส่วนผู้ที่ใช้กัญชาเป็นประจำอยู่แล้วจะเพิ่มมากขึ้น สหรัฐอเมริกาใช้สารกระตุ้นมากขึ้นเพื่อประกอบอาชีพและใช้ในงานเลี้ยงสังสรรค์ นอกจากนี้มีการแพร่ระบาดของสารออกฤทธิ์ที่ส่งผลต่อจิตประสาทชนิดใหม่ที่เรียกว่า NPS (New Psychoactive Substances) มีทั้งสารสกัดจากธรรมชาติและสารสังเคราะห์ มีการนิยมซื้อขายทางออนไลน์เพราะสะดวกและราคาถูก ผู้ซื้อเข้าใจผิดว่าถูกกฎหมาย ปลอดภัย NPS จะแพร่ระบาดระยะหนึ่งแล้วหายไปและกลับมาระบาดใหม่อีกทำให้ยากต่อการควบคุมและปราบปรามในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาสหภาพยุโรป รวมทั้งประเทศในกลุ่มอาเซียน NPS มีฤทธิ์คล้ายยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผิดกฎหมาย เป็นสารที่อยู่ในกระท่อม กัญชา ยาเค เกลืออาบ น้ำ เมทแอมเฟตามีน ฯลฯ ส่วนประเทศไทย พบการใช้ NPS ในปี พ.ศ. 2559 โดยนิยมใช้กับกระท่อมและยาแก้ปวดทรามาดอลมากที่สุด สำหรับนโยบายการลดอันตรายจากยาเสพติดของประเทศต่าง ๆ พบว่า มีนโยบายลดอันตรายจากยาเสพติด เช่น ประเทศลาว กัมพูชา ฟิลิปปินส์ และเมียนมาลดการใช้เข็มฉีดยา เพื่อลดการติดเชื้อ HIV ส่วนประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา มีนโยบายให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ประเทศเยอรมัน มีนโยบาย 4 ประการ คือ 1) การป้องกันการใช้ยาเสพติด 2) การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด 3) การให้คำแนะนำและบำบัดรักษา 4) การใช้มาตรการทางกฎหมายอาญา สำหรับประเทศไทย พบการใช้กระท่อมและยาบ้ามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ น้ำต้มกระท่อมและกัญชา โดยเฉพาะกัญชามีแนวโน้มการใช้สูงขึ้นโดยมีข้ออ้างการนำมาใช้เพื่อรักษาโรค ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจึงกลายเป็นปัญหาความมั่นคงของมนุษยชาติ (Human security) สถานการณ์ความรุนแรงของยาเสพติดเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ผ่านมาทุกรัฐบาลที่ผ่านให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับที่สูงมาก โดยการกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ (National agenda) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Protective regulatory policy) ในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวังให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุม ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้มีแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 7 แนวทาง คือ 1) เสริมสร้างความร่วมมือข้ามพรมแดน ในการกำจัดแหล่งผลิตกับประเทศเพื่อนบ้าน 2) สกัดกั้นการนำเข้าและส่งออก ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ 3) ปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน ตามแนวชายแดน 5) ปลุกฝังค่านิยมและความรู้ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม 6) ปรับสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด 7) ดูแลผู้ใช้ยาเสพติดให้เข้าถึงการบำบัดรักษา เพื่อลดอันตราย และลดผลกระทบจากยาเสพติด

จากการศึกษาของ พบว่า คนไทยร้อยละ 97.46 บอกยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อประเทศ และร้อยละ 67.20 เชื่อมั่นต่อการแก้ปัญหาของภาครัฐ ปัญหายาเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีการแพร่ระบาดและขยายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศมากขึ้น โดยมีรูปแบบการแพร่กระจายที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งกลุ่มเยาวชนถือเป็นกลุ่มที่มีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่น เนื่องจากความอยากรู้อยากลอง และ ความคึกคะนองเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งสภาพแวดล้อม สื่อ และค่านิยมต่าง ๆ เป็นแรงผลักดัน ประกอบกับ สถานการณ์ราคาขายาเสพติดที่ลดลง ส่งผลให้หาซื้อยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ได้ง่าย แม้ที่ผ่านมาจะได้มีการ กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ แต่กลับพบว่าสถานการณ์เชิงตัวยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมี แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของไอซ์ คีตามีน เฮโรอีน และโคเคน ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจของ ประเทศชาติ

ปัญหายาเสพติดนอกจากจะแพร่ระบาดในหมู่เยาวชนและประชาชนทั่วไปแล้ว ปัจจุบันยังมีการ แพร่ระบาดเข้าไปในหมู่พระภิกษุ-สามเณรบางรูปที่ไม่เข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่ตามมาทั้งในด้านกฎหมาย และสุขภาพ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพบว่า มีพระภิกษุ - สามเณรเข้าไปเกี่ยวกับกับยาเสพติดเพิ่มขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าว คณะสงฆ์ไทยได้พยายามมีส่วนร่วมใน การป้องกันปัญหายาเสพติด โดยได้ดำเนินการโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โครงการลด ปัจจัยเสี่ยงเชิงพุทธ โครงการธรรมจาริกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบนพื้นที่สูง และโครงการของหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การถวายความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัญหายาเสพติดแก่พระภิกษุ-สามเณรเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การ ดำเนินการตรวจสุขภาพและให้บริการด้านสาธารณสุขแก่พระสงฆ์-สามเณร ควบคู่ไปกับตรวจปัสสาวะเพื่อหา สารเสพติด เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาการรับรู้ การเฝ้าระวัง และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยา เสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทย การพัฒนาชุดความรู้และการสื่อสารสังคม ในการที่จะยกระดับไปสู่การ พัฒนามาตรการ และกระบวนการสร้างการรับรู้ การเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและการแก้ไขยาเสพติด รวมทั้งการ เสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทย ทั้งนี้ เมื่อพระสงฆ์ สามเณร และ ประชาชนรับรู้ ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด เฝ้าระวัง พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยนี้มีเป้าหมาย คือ การศึกษานโยบายและมาตรการเพื่อสร้างการรับรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ในสังคมไทยทั้งในระดับวัด ระดับจังหวัดและระดับนโยบาย (มหาเถรสมาคม) เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษามติของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการศึกษา
2. การสัมภาษณ์พระมหาเถระ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ และผู้บริหารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 20 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของคณะสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์
3. สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์ในระดับจังหวัด 12 จังหวัด จำนวน 24 รูป เพื่อทราบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับจังหวัด
4. การสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมวิถีพุทธเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับวัด และผู้นำชุมชน จำนวน 12 วัด ในพื้นที่ 12 จังหวัด เพื่อทราบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับวัดและชุมชน
- 5) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และนำผลการวิเคราะห์มานำเสนอเป็นผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับนโยบาย พบว่า คณะสงฆ์ไทยโดยมหาเถรสมาคมในฐานะองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ดำเนินการส่งเสริม เฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ โดยมีการออกคำสั่ง และมีมติด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่

1) คำสั่งมหาเถรสมาคมเรื่อง “ห้ามภิกษุสามเณรเสพยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2521” โดยมีสาระห้ามภิกษุสามเณรฉันยาที่มีคติเหมือนสุราเมรัยและยาเสพติดให้โทษอื่นใดที่มีคติอย่างเดียวกัน ห้ามภิกษุสามเณรเสพหรือฉีดยาเสพติดให้โทษทุกชนิดเข้าสู่ร่างกาย ยกเว้นกรณีปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์ โดยมีแนวปฏิบัติทั่วไป คือ ให้เจ้าอาวาสเจ้าสังกัดสั่งภิกษุสามเณรรูปนั้น ให้เลิกการกระทำเช่นนั้นเสีย หากสั่งแล้วยังฝ่าฝืนอีก ให้จัดการให้ภิกษุสามเณรรูปนั้นออกไปเสียจากวัดและบันทึกเหตุที่ให้ออกไปนั้นในหนังสือสุทธิ แล้วรายงานตามลำดับชั้นจนถึงเจ้าคณะจังหวัด

2) มติมหาเถรสมาคมที่ 19/2544 เรื่อง “การให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ระบุว่า มหาเถรสมาคมมีมติให้เจ้าคณะผู้ปกครอง และเจ้าอาวาส ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันภัยยาเสพติดให้โทษเห็นชอบให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3) มติมหาเถรสมาคมที่ 321/2544 เรื่อง “ป้องกันภัยยาเสพติด” โดยมหาเถรสมาคมได้ให้แนวปฏิบัติไว้ คือ (1) ให้เจ้าคณะผู้ปกครอง และเจ้าอาวาส ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันภัยยาเสพติดให้โทษ (2) เห็นชอบให้วัดเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาในการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (3) แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานศูนย์

สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยให้พระสังฆาธิการ เจ้าคณะ ทุกระดับและเจ้าอาวาสปฏิบัติ โดยการชี้แจง แนะนำ พระภิกษุ สามเณรและศิษย์วัด ชี้แจง แนะนำ ประชาชนที่อยู่ใกล้วัด และประชาชนทั่วไป และร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาเขต โรงเรียนที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดหรือใกล้วัด

4) มติมหาเถรสมาคมที่ 508/2545 เรื่อง “ขอความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประชาชน” โดยให้มีการรณรงค์ทุกรูปแบบและทุกวิธีการอันจะทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญและร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ขอให้ทุกวัดช่วยดำเนินการ คือ แสดงพระธรรมเทศนาให้ประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด และรับผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจากสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขแล้ว มีความประสงค์จะบรรพชาหรืออุปสมบทเพื่อศึกษาธรรมะ โดยพระภิกษุเป็นผู้ดูแลให้คำสอนทั้งทางโลกและทางธรรมแก่บุคคลนั้น

5) มติมหาเถรสมาคมที่ 125/2546 เรื่อง “เชิญชวนชาวพุทธร่วมใจต้านภัยหรือปัญหายาเสพติด” ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเชิญชวนพุทธศาสนิกชนร่วมใจต้านภัยยาเสพติดด้วยการปฏิบัติตามแนวศีล 5 โดยขอความร่วมมือวัดทุกวัดทั่วราชอาณาจักร ช่วยอบรม แนะนำ สั่งสอน ตลอดจนจัดทำป้ายในวัดเพื่อชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามแนวศีล 5 อย่างจริงจังเพื่อที่จะช่วยในการป้องกันแก้ไขปัญหายาของบ้านเมืองให้ประสบผลสำเร็จ

6) มติมหาเถรสมาคมที่ 685/2560 เรื่อง “การจัดทำธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560” ความว่าพระพรหมวชิรญาณ กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมได้ดำเนินการส่งเสริมพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะที่กำหนดให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ ตามหลักการของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ โดยได้เสนอการดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะต่อมหาเถรสมาคมเพื่อให้เป็นแผนงานของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์สืบต่อไป

7) มติมหาเถรสมาคมที่ 445/2561 เรื่อง “รายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัด” สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้มีหนังสือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแจ้งว่า ปัจจุบันมีแนวโน้มของพระสงฆ์เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้น และได้ขอความร่วมมือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดทำข้อเสนอเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัด ดังนั้น 1) ให้มีการจัดทำฐานข้อมูลพระภิกษุ สามเณร ศิษย์วัด 2) ให้มีการตรวจตราวัดที่ปรากฏข่าวสารการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่อลดปัญหาและป้องปรามเฝ้าระวัง โดยมีผู้แทนจากเจ้าคณะจังหวัด หรือพระวินยาธิการร่วมในการปฏิบัติการด้วยทุกครั้ง เพื่อมิให้มีผลกระทบทางลบต่อพระพุทธศาสนา เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และดำเนินการตามขั้นตอนตามกฎหมาย 3) ให้มีการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าสู่วัด 4) ให้พระสงฆ์มีบทบาทในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่ประชาชน

8) มติมหาเถรสมาคมที่ 08/2562 เรื่อง “แนวทางการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอบรรพชาอุปสมบท” มหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบจัดทำระบบตรวจสอบประวัติผู้ขอบรรพชาหรือบรรพชาอุปสมบทนั้น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้หารือร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการขอความร่วมมือเพื่อคัด

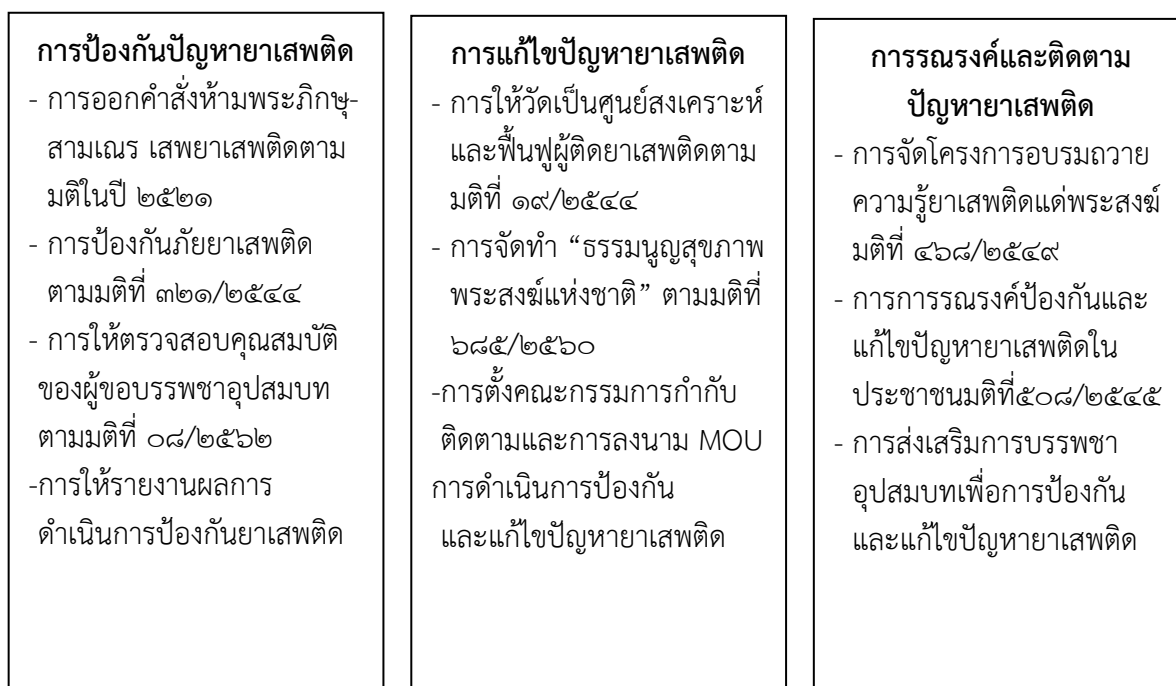

กรองผู้ที่เข้ารับการบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาในส่วนของตรวจสอบประวัติอาชญากรจากการพิมพ์ลายนิ้วมือและหมายจับจากหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลักนั้นให้มีหลักเกณฑ์ คือ ให้เจ้าอาวาสหรือพระอุปัชฌาย์ตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นและรวบรวมเอกสารประจำตัวของผู้ขอบรรพชาอุปสมบท และมีหนังสือถึงสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อส่งข้อมูลให้กองทะเบียนอาชญากรเพื่อรับตรวจประวัติบุคคล และแจ้งกลับให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อหรือแจ้งข้อมูลให้เจ้าอาวาสหรือพระอุปัชฌาย์ทราบต่อไป

9) มติมหาเถรสมาคมที่ 370/2562 เรื่อง “โครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2562” มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ให้ประชาชนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตดีขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดปัญหาครอบครัว ซึ่งเป็นโครงการที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อน “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ” โดยให้พระสงฆ์ทุกวัดทั่วประเทศได้จัดกิจกรรม เชิญชวนประชาชนงดเหล้าเข้าพรรษาสร้างสุขภาวะ มีการตั้งจุดลงนามอริษฐานจิตและกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับวัดนั้น ๆ เพื่อสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำสร้างสุขภาวะทางกาย จิต ปัญญา และสังคม โดยเริ่มต้นจากการงดเหล้าในช่วงเข้าพรรษา

นโยบายและมติมหาเถรสมาคมดังกล่าว เป็นหลักการสำคัญในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์และประชาชนในสังคมไทย ซึ่งจะส่งผลให้คณะสงฆ์ในระดับวัด และระดับจังหวัดได้นำแนวทางไปปฏิบัติให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ดังสรุปเป็นแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพสรุปนโยบายและมติการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของมหาเถรสมาคม

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ในระดับนโยบาย (มหาเถรสมาคม)

2. ผลการศึกษากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับจังหวัด ผลการศึกษาคณะสงฆ์ในระดับจังหวัดที่มีกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ 12 จังหวัดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย น่าน เพชรบูรณ์ ขอนแก่น หนองคาย สุรินทร์ พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ระยอง สงขลา นครศรีธรรมราช และสตูล พบว่า คณะสงฆ์ได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) การให้ความรู้และความเข้าใจในการดำเนินงานคณะสงฆ์และยาเสพติด
- 2) การดำเนินการตามนโยบายมหาเถรสมาคมและกิจการคณะสงฆ์
- 3) การตรวจสุขภาพเชิงรุกเพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด
- 4) การส่งเสริมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เพื่อเป็นการเฝ้าระวังยาเสพติด
- 5) การพัฒนากิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในด้านสุขภาพอนามัย
- 6) การสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ในระดับจังหวัด

3. ผลการศึกษากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับวัดและชุมชน ในพื้นที่ 12 จังหวัด โดยเป็นวัดและชุมชนที่มีกระบวนการเสริมสร้างความรู้ เฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชุมชน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของพระสงฆ์ วัด ผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐในพื้นที่ โดยมีผลการศึกษาโดยสรุป ดังนี้

- 1) การตั้งคณะกรรมการและชุดรักษาความปลอดภัยของตำบล โดยมีการให้ตัวแทนมาจากทุกหมู่บ้านมาเป็นกรรมและร่วมตรวจเวรยามในกลางคืนและร่วมตรวจในกิจกรรมที่สำคัญของตำบล เพื่อป้องกันบุคคลแอบแฝงเข้ามากระทำการที่ผิดกฎหมายและการเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน
- 2) การอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดและการพัฒนาชุมชน โดยพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และตัวแทนภาครัฐ สถานีตำรวจมาอบรมให้กับ ชรบ. และเยาวชนในตำบล เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 3) การส่งเสริมการกีฬาและวัฒนธรรมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด โดยตำบลมีการจัดแข่งกีฬาประจำปีทุกปี ตั้งแต่ชั้นประถม มัธยม และประชาชนทั่วไป เป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของตำบล และป้องกันยาเสพติดในตำบลทั้งวัด หมู่บ้านและบุคคลทั่วไป
- 4) การตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของตำบล โดยการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ วัด และชุมชน เพื่อกำหนดกิจกรรมการดูแล การเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในชุมชน มีการกำหนดกติกา ข้อตกลงของหมู่บ้านห้ามคบค้าสมาคมกับผู้ขายยาเสพติด เป็นต้น
- 5) การดำเนินการร่วมกับภาครัฐและคณะสงฆ์ เช่น การเป็นหมู่บ้านต้นแบบโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน และโครงการหมู่บ้านสีขาว เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนปลอดจากปัญหายาเสพติด

6) การยกระดับวัดให้เป็น “ศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ตามนโยบายของมหาเถรสมาคมและคณะสงฆ์ โดยมีการพัฒนาวัดให้มีสถานที่รองรับการบำบัดรักษา ฟื้นฟูผู้ที่เสพยาเสพติด โดยใช้กระบวนการ เช่น เวชบำบัด การใช้ยารักษาทั้งแผนปัจจุบันกับแผนโบราณบำบัดผู้เสพยาเสพติด ธรรมบำบัด เป็นต้น

7) การส่งเสริมการศึกษาและอาชีพให้กับผู้ที่ผ่านการบำบัดและฟื้นฟูจากปัญหาเสพติด โดยการตั้งโรงเรียนและวิทยาลัยการอาชีพ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองใหม่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์

8) การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามพระธรรมวินัย โดยเฉพาะหลักวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงในการเลิกยาเสพติดที่ยั่งยืน

9) การตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์-สามเณรภายในวัดและชุมชน เพื่อค้นหาสารเสพติดในพระสงฆ์ เป็นการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมิให้เข้าสู่วัดและชุมชน

4. ผลการเสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทย จาก การดำเนินการร่วมกับวัดและคณะสงฆ์ในพื้นที่ 12 จังหวัดต้นแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถสรุปเป็นแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายการรับรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกัน และการแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ในสังคมไทยได้ ดังนี้

1) การจัดประชุมร่วมกับคณะสงฆ์ในระดับวัดและจังหวัด เพื่อให้มีการบรรยายให้ความรู้เรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์และความรู้เกี่ยวกับปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ พระสังฆาธิการ เลขาการ เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ 2) การพัฒนาชุดความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเฝ้าระวัง การสร้างการรับรู้ การป้องกัน และการแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ โดยชุดความรู้ดังกล่าวดำเนินการร่วมกับชุดความรู้ของคณะสงฆ์ ได้แก่ ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ คู่มือตัวชี้วัด และการประเมินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยมีเนื้อหาสำคัญ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ที่มีการบูรณาการกับกิจกรรม พระพุทธศาสนา

3) การจัดกิจกรรม การรณรงค์ การจัดนิทรรศการส่งเสริมการรับรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระภิกษุ สามเณร รวมทั้งวัดและชุมชน โดยใช้กิจกรรมร่วมกับหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) การให้ความรู้แก่พระสงฆ์ นิสิต นักศึกษา และการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4) การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับคณะสงฆ์ในระดับจังหวัด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถานีตำรวจในพื้นที่ เพื่อให้มีการส่งเสริมรับรู้ การเฝ้าระวังในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

5) การเสริมสร้างเครือข่ายของพระสงฆ์ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ร่วมกับสถานีตำรวจ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกิจกรรมของพระคิลานุปัฏฐากและวัดส่งเสริมสุขภาพ

6) การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และชุดรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างการรับรู้ การเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาการระบาดของยาเสพติดในวัดและชุมชนเกิดจากสาเหตุใด ส่วนสาเหตุที่สำคัญของการระบาดของยาเสพติดโดยส่วนใหญ่ได้มีการให้ข้อมูลมากที่สุดก็คือ การอยู่ในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดหรือการค้ายาเสพติด เป็นปัจจัยแรกของปัญหาการระบาดของยาเสพติด ในขณะที่ความเอาใจใส่ของทางเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง น่าจะเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่รองลงไป และ ผู้นำชุมชน/ ผู้ปกครองไม่ค่อยเอาใจใส่เท่าที่ควรถือได้ว่ามีส่วนน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพันจ่าอากาศเอกบุญเพ็ง หงษา ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ” จากผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนา สามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ในทุกกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาปรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม การมีกัลยาณมิตร การให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญภาวนาว่าเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ลด ละ เลิกยาเสพติดได้ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ยังมีความเห็นต่อกระบวนการวิจัยวิจัยว่า ปัญหาทุกปัญหามีสาเหตุและถ้าทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันเป็นพลังแผ่นดินก็จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาทุกปัญหาได้ การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาผ่านรูปแบบกิจกรรมในค่ายฝึกอบรมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่วิทยากรนำหลักพุทธธรรม สาระ มาปรับประยุกต์แทรกในทุกกิจกรรม เมื่อผ่านพ้นกิจกรรมแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกภูมิใจในตัวเอง รักเพื่อนเพิ่มขึ้น มีความเสียสละ อดทน ส่วนผลการศึกษาการเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับนโยบาย หรือของมหาเถรสมาคมในฐานะองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในฐานะเลขานุการมหาเถรสมาคม ได้ดำเนินการส่งเสริม เฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ โดยมีการออกคำสั่ง และมีมติด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมติต่าง ๆ นั้น พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะ สำนักงาน ป.ป.ส. ที่เห็นความสำคัญของการป้องกันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการและสังคม ให้คนที่ยังไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด รวมทั้งสร้างพลัง ความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการป้องกันในระยะยาวมากขึ้น กว่าการมุ่งแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเพียงอย่างเดียวที่ผ่านมา โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมและความความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดยาเสพติด 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพติดซ้ำ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติด และมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด (Community-based recovery model) และ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพ เอื้ออำนวยต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดเป็นศูนย์กลาง

สรุป

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับนานาชาติที่หลายประเทศให้ความสำคัญโดยมีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด บางประเทศใช้มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรง บางประเทศใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังป้องกัน สำหรับประเทศไทยได้กำหนดเป็นนโยบายของภาครัฐ มีการปราบปรามและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นหน่วยงานหลักในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนของคณะสงฆ์ไทยโดยมหาเถรสมาคมได้กำหนดนโยบายและมีมติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้วัด ชุมชน และพระสงฆ์ร่วมกันเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง เช่น การเปิดให้วัดเป็นสถานที่ดูแลรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น ควบคู่กับการกำกับดูแลพระสงฆ์-สามเณรภายในวัดมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีมาตรการหลายประการที่เหมาะสม เช่น การตรวจสอบประวัติก่อนบรรพชาอุปสมบท การอบรมตามพระธรรมวินัย การตรวจสุขภาพเชิงรุก และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันและแก้ไข เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมไทยให้ปลอดภัยจากยาเสพติดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการผลการศึกษาวิจัย สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะให้กับองค์กร วัดและชุมชน ดังนี้คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และคณะสงฆ์ควรดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม โดยออกคำสั่ง มติ หรือระเบียบอื่นใด เพื่อการเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยดำเนินการตาม “หลักทางธรรมนำทางโลก” ดังนี้

- 1) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด
- 2) การตรวจสอบข้อมูลประวัติส่วนบุคคลก่อนบวช
- 3) การพัฒนาพระสงฆ์แกนนำในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 4) การส่งเสริมการคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์เชิงรุก
- 5) การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้เป็น “วัดส่งเสริมสุขภาพ” เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 6) การบูรณาการกิจการคณะสงฆ์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 7) การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 8) การประสานงานการบูรณาการโครงการของภาครัฐร่วมกับโครงการของคณะสงฆ์ เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และโครงการพระคิลาณุปัฏฐาก เป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์และชุมชน

9) การบันทึกข้อตกลงและประสานงานกับสถานitäรวจ โรงพยาบาลในพื้นที่และภาครัฐเข้าไปดูแล เฝ้าระวังภายในวัดและชุมชนเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ รวมทั้งการช่วยแก้ไข ปัญหายาเสพติดในพื้นที่

10) การสุ่มตรวจและให้บำบัดรักษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีการสื่อสารสังคมในแนวทางที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะยาว

11) การส่งเสริมให้ชุมชนรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน (ชรบ.) และภาครัฐเข้าไปดูแล เฝ้าระวัง ภายในวัดและชุมชนเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์

บรรณานุกรม

- กลุ่มงานตรวจยาเสพติด กองพิสูจน์หลักฐานกลาง, (2558) รายงานผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพิสูจน์พืชกระท่อมและการเตรียมสารมาตรฐานสำคัญที่พบในพืชกระท่อม, กรุงเทพมหานคร: กองพิสูจน์หลักฐานกลาง
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ช่อลดา พันธูเสนา และคณะ, (2547). “รายงานชุดโครงการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาสาเหตุ ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขของการใช้สารเสพติดในประชากรภาคใต้”, รายงานการวิจัย, สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีรยุทธ วิสุมิ, (2551). “การประยุกต์หลักธรรมร่วมกับกิจกรรมบำบัดในการบำบัดรักษาผู้ป่วยสุรา: กรณีศึกษาผู้ป่วยสุราในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นุศรา เข้มทอง. (2558) **กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- พันจ่าอากาศเอกบุญเพ็ง หงษา, (2548). “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธนกร กตปุญโญ และคณะ. (2562) “พุทธวิธีในการดำเนินการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ของสถานพักฟื้นวัดถ้ำกระบอก” วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2562.
- พระกาญจนา ธรรมธโร, (2556). “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อใช้แก้ปัญหายาเสพติดในสังคมไทยยุคปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พุทธชาติ คำสำโรง (2549), **พระสงฆ์กับการส่งเสริมเยาวชนและประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด**, ทูสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (2558). แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562. กรุงเทพมหานคร: ป.ป.ส. **รายงานพิเศษ** : สถานการณ์ยาเสพติด การแพร่ระบาด การตลาดยาเสพติด นโยบายการลดอันตรายจากยาเสพติด ที่มา <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190924183508847>
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตรคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (แม่โจ้ โพลล์) http://www.maejopoll.mju.ac.th/wtms_newsDetail.aspx?nID=20308
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2018) **Changes in the Golden Triangle : the shift to synthetics, challenges to the Mekong and surrounding regions**. Mekong MOU Senior Official Committee Meeting, Nay Pyi Taw, Myanmar.